

Emilie
Wapnick

hoe
WORD
je
ALLES?

voor mensen die (nog) niet
weten wat ze willen worden

**HOE WORD JE
ALLES?**

VOOR MENSEN DIE
(NOG STEEDS)
NIET WETEN WAT
ZE WILLEN WORDEN

EMILIE WAPNICK

KOSM•S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

KOSM • S

www.kosmosuitgevers.nl

 @Kosmosuitgevers

Deze uitgave is gepubliceerd volgens een
overeenkomst met HarperCollins Publishers
Oorspronkelijke titel: *How to Be Everything*
Oorspronkelijke uitgever: HarperCollins Publishers, New York, USA

© 2017 Emilie Wapnick
© 2018 Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen,
onderdeel van VBK | media
Vertaling: InAkSie, Ingrid Buthod
Omslagontwerp: Tijs Koelemeijer
Vormgeving binnenwerk: www.intertext.be
ISBN 978 90 215 6684 9
ISBN e-book 978 90 215 6685 6
NUR 770

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved
Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke
andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Valerie

Passie is meer dan meesterschap.

- MAGGIE NELSON

Inhoud

Voorwoord: brief aan de lezer

9

Deel I

ALLES?

Welkom bij de club

1.	Er is niets mis met je	13
2.	Multipotentialisten: lijntrekkers of vernieuwers?	27
3.	De componenten van een gelukkig multipotentialistisch leven	43

Deel II

DE VIER MULTIPOTENTIALISTISCHE WERKMODELLEN

Iedereen doet het op zijn eigen manier

4.	Het Smeltkroesmodel	73
5.	Het Schuinestreefmodel	97
6.	Het Einsteinmodel	115
7.	Het Feniksmodel	131

Deel III

VEELVOORKOMENDE STRIKELBLOKKEN VOOR MULTIPOTENTIALISTEN

Verjaag je spoken

8. Je persoonlijke productiviteitssysteem	153
9. Angst, zelfvertrouwen en omgaan met mensen die het niet begrijpen	185
10. Conclusie	205
<i>Bijlage A: beroemde multipotentialisten</i>	211
<i>Bijlage B: voorbeelden van interdisciplinaire domeinen</i>	215
<i>Dankwoord</i>	219
<i>Opmerkingen en aanbevolen literatuur</i>	221
<i>Register</i>	225

HOE WORD JE

ALLES?

Voorwoord

BRIEF AAN DE LEZER

Als je dit boek leest, heb je waarschijnlijk moeite om 'wat je wilt worden' toe te spitsen op één ding. Ik ga je echter niet zeggen hoe je dat moet doen.

Dit boek is voor mensen die zich juist niet op één ding willen focussen om vervolgens al hun andere interesses opzij te zetten. Het is een boek voor nieuwsgierige mensen, die graag iets nieuws leren, creatief zijn en zich kunnen vinden in allerlei rollen.

Je hoeft je niet tot één ding te beperken. Dat is het grote geheim dat niemand je vertelt. Dit boek zal je laten zien hoe je een fijne en vruchtbare carrière kunt opbouwen, waarin je naar hartenlust kunt verkennen... hoe je ALLES WORDT.

Maar pas op. Dit is geen gewoon boek. Het is geen doorsnee leesvoer. Om een veelzijdig leven op te bouwen moet je naar jezelf kijken en experimenteren. Ik zal je daarbij bij de hand nemen, maar zal je gaandeweg wel vragen een aantal dingen te doen. Daartoe kunnen de volgende dingen horen: heel veel lijstjes maken, in woede uitbarsten, vreemde woordcombinaties onderzoeken... Dus pak pen en papier en misschien een flitsende marker om de zinnen aan te strepen die je wilt onthouden. Dit is het begin van iets groots. En bovendien echt leuk.

ER IS NIETS MIS MET JE

‘Emilie?’

Ik keek op uit het menu in het eethuisje. Voor me stond de dramadocent die me had lesgegeven toen ik een tiener was. Ik had haar jaren niet gezien. We omhelsden elkaar, praatten wat bij. Ze vertelde me over haar theaterschool.

‘En wat doe jij tegenwoordig?’ vroeg ze.

‘Ik ga een rechtenstudie beginnen,’ antwoordde ik enthousiast. (Na het kennismakingscollege een jaar eerder had ik een serieuze fascinatie ontwikkeld voor zaken als contracten en eigendomsrecht, voor mij een totaal nieuwe manier om naar de wereld te kijken.)

Ze reageerde anders dan ik verwachtte. Ze hield haar hoofd wat scheef en keek me heel raar aan.

‘Hm, ik dacht dat je filmmaker wilde worden.’

Mijn hart zonk. Dit was mijn probleem verwoord in een enkele zin.

Ik dacht dat je filmmaker wilde worden.

Dit gebeurde bijna tien jaar geleden. Ik was 23 en begon al geleidelijk een patroon in mezelf waar te nemen. Ik merkte dat ik graag iets nieuws oppakte, daar dan volledig in opging en gretig elk stukje informatie erover opzooog dat ik te pakken kon krijgen. Zo maakte ik een paar projecten af die me mateloos boeiden. Maar na een paar maanden (of jaren) zwakte mijn belangstelling af en richtte ik me op een nieuw spannend onderwerp waarna het hele proces zich herhaalde. Zodra ik ergens redelijk goed in was, trad onveranderlijk de verveling in. Natuurlijk merkte mijn omgeving op zo'n moment op dat ik ergens goed in was: 'Wow, Emilie, wat ben je hier goed in! Nu heb je echt je ding gevonden, toch?' Jakkas. Instant schuldgevoel. Instant schaamte.

Die houding (door iets gefascineerd worden, erin duiken, er bedreven in worden en dan belangstelling verliezen) baarde me zorgen. Ik dacht dat ik de enige was die van het een op het ander oversprong en voelde me alleen. Mijn leeftijdgenoten hadden zeker niet alles precies uitgestippeld, maar ze leken wel allemaal in een rechte lijn naar iets toe te werken. Daarmee vergeleken was mijn pad behoorlijk kronkelig: muziek, kunst, webdesign, filmen, rechten...

Toen mijn vroegere dramadocente me zei dat ze DACHT DAT IK FILMMAKER WILDE WORDEN en daarover duidelijk in de war en teleurgesteld was, was het of ik frontaal was opgebotst tegen een waarheid over mezelf die ik had willen ontlopen: ik kon me niet bij één ding houden. Het voelde als een inzicht en dat gevoel was niet goed. Er gingen een miljoen vragen door mijn hoofd: *Zal ik ooit mijn Ding vinden? Heb ik wel een Ding? Als mijn roeping niet ligt in een van de Dingen die ik al heb geprobeerd, zal het dan het volgende zijn? Zal ik ooit langer dan een paar jaar tevreden zijn met een baan? Of zal elk beroep uiteindelijk zijn glans verliezen?* En de moeilijkste vraag van allemaal: *Als ik steeds van terrein moet veranderen om me prettig*

te voelen, komt het dan ooit goed met me? Ik was bang dat ik in wezen iemand was die zich niet kon committeren, niet kon doorzetten. Ik was ervan overtuigd dat er iets mis was met me.

Je zou die gedachten kunnen afdoen als futiel, overbodige luxe of als product van mijn leeftijd en onvolwassenheid op dat moment, maar 'Waarom ben ik hier?' is een vraag waarmee mensen van alle leeftijden worstelen. Die verwarring, ten aanzien van je carrière maar ook van je *identiteit*, voelt alles behalve futiel. Ze is verlamvend.

WAT WIL JE WORDEN ALS JE GROOT BENT?

Weet jij nog wat je antwoordde als je dat als kind werd gevraagd? En hoe voelde het? Ik kan me in elk geval niet herinneren wat ik antwoordde toen ik vijf of zes was. Maar wel weet ik nog wat er gebeurde nadat ik geantwoord had: het gezicht van de volwassene die de vraag had gesteld keek goedkeurend en trots. Het voelde goed om een identiteit aan te nemen. De wereld (althans mijn wereldje) keurde dat goed.

Maar als we ouder worden gebeurt er vaak iets: 'Wat wil je worden als je groot bent?' verandert van speels dagdromen in een serieuzere, meer zorgwekkende vraag. We voelen de druk dat we met een praktisch antwoord moeten komen: een met gewicht en consequenties waaraan onze omgeving ons zal houden. We voelen dat de mensen om ons heen proberen vast te stellen wat voor persoon we worden en we verlangen naar diezelfde goedkeuring die we als kind kregen als we zeiden dat we clown of dinosaurus wilden worden.

MULTIPOTENTIALISTEN: LIJNTREKKERS OF VERNIEUWERS?

Waarschijnlijk weet je wat de gangbare opinie is over mensen die veel dingen doen: het zijn lijntrekkers wier onvermogen om zich bij één ding te houden een dodelijke zwakte is. Bijna elke taal, van het Arabisch tot het Koreaans, kent een versie van het gezegde 'Twaalf ambachten, dertien ongelukken'. Het Spaanse *Quien mucho abarca poco aprieta* betekent 'Hij die te veel aanpakt, heeft een zwakke greep'. In het Litouws betekent *Devyni amatai, dešimtas badas* zoveel als 'Als je negen ambachten hebt, wordt het tiende je noodlottig'. Het Vietnamese gezegde *Môt ngh`ê cho chín, còn ho'n chín ngh`ê* verwoordt het oordeel over ons heel treffend: 'Het is beter om één ambacht te beheersen dan middelmatig te zijn in negen'. Maar zijn multipotentialisten echt middelmatig in hun werk? Zijn we echt onwetend en lijden we

daar financieel onder? Laten we eens zien of het argument 'twaalf ambachten, dertien ongelukken' standhoudt in de praktijk.

'ALS JE ZOVEEL DINGEN DOET, KUN JE ER ALLEEN MAAR MIDDELMATIG IN ZIJN'

Rekenkundig gezien lijkt dit een steekhoudend argument: als persoon A er 10.000 uur¹ in investeert om één enkel vak te leren en persoon B investeert 2500 uur per beroep in het leren van vier verschillende beroepen, dan moet persoon B wel minder 'vaardig' (dat wil zeggen: middelmatiger) zijn in die vier beroepen. Dit argument is gebaseerd op het idee dat vaardigheid de enige kwaliteit is die ertoe doet. Daartegen breng ik in dat creativiteit, vindingrijkheid en passie even belangrijk zijn. Schrijft iemand die tientallen jaren muzikles heeft gehad per se mooiere (of zelfs commercieel winstgevender) liedjes dan iemand die nog maar een paar jaar speelt? Geeft een doorgewinterde docent per se beter les dan iemand die aan het begin van zijn carrière staat,

¹ Malcolm Gladwell lanceerde de 'tienduizend-uur-regel' in zijn boek *Uitblinkers*. De regel wil dat het tienduizend uur oefenen kost om een eersteklas uitvoerder te worden. Deze theorie was gebaseerd op onderzoek van de psycholoog Anders Ericsson, dat keek naar de trainingsgewoonten van topatleten en muzikvirtuozen. Sinds *Uitblinkers* verscheen, is de tienduizend-uur-regel uitgebreid naar situaties waarvoor hij nooit bedoeld was en geïnterpreteerd op manieren die niets meer te maken hebben met het doel van het oorspronkelijke onderzoek. Nu wordt algemeen gesuggereerd dat iemand geen doel kan nastreven als hij niet bereid is er tienduizend uur in te investeren. In mijn ogen doet deze interpretatie afbreuk aan alles behalve technische vaardigheden en ontmoedigt ze leren en verkennen. Een gedegen antwoord op de tienduizend-uur-regel vind je in het boek *The First 20 Hours* van Josh Kaufman.

Over de auteur

Emilie Wapnick is een echte multipotentialist. Ze schrijft, geeft lezingen, blogt, is leraar, ontwerpt, is loopbaancoach, kunstenaar, onderzoeker en filosoof, al naar gelang het haar uitkomt. Omdat ze het onmogelijk vond om zich te beperken tot één beroep, studeerde Emilie muziek, kunst, filmproductie en rechten. In rechten is ze afgestudeerd aan Rechtenfaculteit van McGill University in Montreal, Canada.

Emilie heeft het tot haar missie gemaakt om andere multipotentialisten (en dat is bijna iedereen) te helpen om hun interesses en passies te integreren en een dynamische carrière te ontwikkelen en een bevredigend leven te leiden. Ze heeft daarvoor een platform gecreëerd, www.puttylike.com, waarop ze tips geeft, blogt en discussieert met andere multitalenten.

Emilies fameuze TED-talk is ca. 4,5 miljoen keer bekeken door mensen over de gehele wereld.

**'DIT BOEK IS VOOR HET SOORT MENSEN DAT NIET
VOOR EEN ENKEL LEVENSPAD KAN KIEZEN OMDAT
ZE FOODBLOGGER + SURFINSTRUCTEUR +
SCHRIJVER + MEER WILLEN WORDEN IN DIT LEVEN.'**
- *DARLA Magazine*

Wat wil je later worden als je groot bent? Het lijkt een onschuldige vraag, maar je kunt het gevoel krijgen dat je moet kiezen voor die ene baan, die ene passie, dat ene doel. Niets is minder waar.

Wie veel interesses, plannen en een lange bucketlist heeft, is daarom nog geen flierefluiter of ongeleid projectiel. Oneindige nieuwsgierigheid wijst niet op een wispelturige persoonlijkheid. Het betekent dat je een multi-potentialist bent: iemand met veel interesses en een creatieve drive. En dat is meteen je grootste kracht.

Dit boek helpt je om al je passies en talenten in jouw voordeel te benutten. Met ***Hoe word je ALLES?*** zet Emilie Wapnick het standaardscenario voor loopbaanplanning op zijn kop. In plaats van het advies om je te specialiseren of om veel ervaring op te doen op een specifiek gebied, reikt Wapnick een praktisch raamwerk aan waarmee je je leven en werk kunt opbouwen rondom AL je passies en interesses, ongeacht je leeftijd en je huidige carrière.

Het kan iets moois zijn als je niet in een hokje past!

9 789021 566849

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
M•S**

NUR 770

Kosmos Uitgevers,
Utrecht / Antwerpen